

ANNUKKA

Seura matkalla

Meidän seuramme teki kesän kunniaksi seuramatkan. Suuntana oli ei-ihan-naapuritali, kohteena seurakilpailut ja tavoitteena hauskanpito. Se onnistui, koska luokat alkoivat järkevästi vasta iltapäivällä. Kenenkään ei tarvinnut yöpyä tallituovassa herätäkseen viideltä ruokkimaan hevosia eikä muiden jännittää, ehtivätkö varmasti ajoissa puunaamaan ja lastaamaan.

Aamupäivällä me sitten lähdimme – kolme trailerikuormallista hevosia, poneja, hoitajia, ratsastajia, omaisia, varusteita, eväitä. Ja videokamera. Uskomatonta mutta totta: mitään ei puuttunut, ei unohtunut eikä tarvinnut lainailla. Estevalmentajakin ehti mukaan kävelemään radat ja neuvomaan verryttelyssä.

Perillä heposet pörisivät intoa, vaikka niiden pitäisi rakastaa ruutiineja ja tuttua ympäristöä... ja pöh! Pikkuhoitajat olivat kuin käytännön hevostaitokokeessa yrittäessään estää polleja siirtymästä radalle ennen aikojaan oma-aloitteisesti.

Jotakuta kouraisi vatsanpohjasta, kun kentältä löytyi sekä oikea vesihauta että kunnan muuri, eivätkä ne olleet koristeena. Valmentaja sen sijaan hyrisi tyytyväisenä, ja kas, eivät ne kenellekään tosi paikan tullen vaikeuksia aiheuttaneetkaan.

Kun illan tullen lastasimme hevosia paluumatkalle, saldo oli juuri sellainen kuin pitikin: kolme ruusuketta ja kaksi maustehyllykköä kotiin viemisinä, läjä virhepesteitä, pari hylkäämistä uusinnassa, jokunen hiertymä, muutama säkillinen edullisia porkkanoita keikkumassa muun kuorman päällä, ja roimasti hyvää mieltä. Moni oli voittanut itsensä, olipa sitten osallistunut turneeseen hoitajana, ratsastajana tai myötäelävänä mammana. Päätimme oitis tehdä seuramatkoja tulevinakin kesinä!

PS. Juttuvinkkejä, kysymyksiä ja muuta postia voi lähettää joko toimitukseen tai sähköpostilla annukka.jarvi@luukku.com

Elämäni hevonen

Park Benjamin,
suurisydäminen poni

Kun irlantilainen estevalmentaja Eowen Earlie sai omalta valmentajaltaan videon valkoisesta kansainvälistä kenttää kisanneesta ponista, hän kiinnostui heti.

- Park Benjamin on yksi rohkeimmista tapaamistani poneista, ja se voi hypätä 140-tasolla, kertoo hän.

Ruuna lumosi heti myös nykyisen omistajansa, aurinkoisesti hymyilevän Emilie de la Chapellen. Ja Emiliellä on totisesti syytä hymyyn, sillä useimmiten ratsukko kiilaa tuloslistalla kärkisijoille.

- Park Benjamin on ihana, vakuuttaa Emilie.

- Se on kiltti ja helppo käsitellä. Hoidan sen itse. Kun ihmisellä on yksi poni, siitä pitäisi mielestäni jaksaa huolehtia yksin. Radalla on avuksi, kun tuntee ponin käytöksen myös muissa tilanteissa. Itse en kisoissa jännitä - en ole vielä menestynyt niin paljon, että menestymisestä olisi tullut tärkeitä.

Yhteistyötä on hiottu nyt kaksi vuotta. Eowen kehuu Emilien olevan rohkea tyttö, joka osaa ratsastaa. Park Benjamin puolestaan on varsin ongelmaton tyyppi, joten ratsukko on keskittynyt treeneissä lähinnä hienosäätöön.

- Ei liikaa kättä, tasainen tempo, ei kulmien leikkaamista vaan ne pitää ottaa huolellisesti, luettelee valmentaja, joka käy itsekin toisinaan ponin satulassa. Miksi?

- En koskaan myy hevosta tai ponia, jota en itse pysty ratsastamaan, selvittää Eowen, enkä koskaan teetä harjoitusta, josta en itse selviydy.

Emilie innostui ratsastuksesta äidin harrastuksen myötä.

- Mutta vanhemmat eivät ole koskaan painostaneet tähän, hän huomauttaa.

Vaikka ratsastus on kivaa ja kuuluu päivärytmiin, sen verran tavoitteelliseksi hän tunnustautuu, että tuskin ratsastaisi, jollei valmentautuisi ja kilpailisi. Joten tulevaisuudessa hämmöttää kisoja, lisää kisoja...

Johanna Mikkola –

hoitajasta ratamestariksi ja kaikkea siltä väliltä

Mitä tulee työstä, joka inhosi hevosia, jonka kaveri pakotti tallille, joka starttasi kansallisissa vasta aikuisena, ja joka rakastaa matematiikkaa? Esimerkiksi ratsuttaja, esteratsastaja ja ratamestari.

Lohjalaisen Johanna Mikkola elämän muuttui viidennellä luokalla, kun kouluun muutti ratsastava tyttö, joka vaati hänet seurakseen tallille.

- Ja minä olin heti myyty, vaikka olin aiemmin inhonnut hevosia!

Ennen pitkää Johku kuului vakiokalustoon, hän kun oli saanut vastuulleen vihaisen hoitoponin, jonka kanssa kukaan toinen ei tullut juttuun. Hän huolsi sitä joka päivä – ja osti vielä omakseen eläkepäiviä viettämään, vaikka se oli liian vanha ja liian pieni hänen ratsukseen.

- Nyt olen iloinen siitä, etten kisannut lapsesta, sanoo Johku, jonka ratsastukset jäivät ponin oston jälkeen talutuskorvausten varaan.

- Vanhemmat asettavat usein kovia vaatimuksia ja paineita. Lapset urheilevat, koska vanhemmat vaativat.

Ratsastuksenopettajan uralle...

Ylioppilaskirjoitusten jälkeen Johku pääsi omaksi ihmeekseen Ypäjälle ROK:lle opiskelemaan ratsastuksenopettajaksi.

- Opin siellä ratsastamaan, ja hankin ensimmäisen hyvän hevoseni. Pistin siihen kaikki rahani, joita olin säästänyt pikkutyöstä saakka. Ensimmäisen kansallisen starttini tein 21-vuotiaana.

Sittemmin kisaamista on riittänyt varsinkin nuorilla hevosilla. Työkseen Johku pitää omaa tallia kotona Lohjalla, kasvattaa, ratsuttaa, valmentaa, opettaa Peikin ratsastuskoululla – ja silloin, kun talvikelit oikein hydyttävät, hän pakenee luokkahuoneen lämpöön perehdyttämään teinejä luonnontieteellisten aineiden salaisuuksiin, gradua vaille kemian maisteri kun on.

- Teen kaikkea tallitöitä myöten. Silloin ei kylästy, Johku vakuuttaa.

...ja ratamestarin

Ypäjällä rokkilaisille tarjottiin myös mahdollisuutta osallistua SRL:n ratamestarikurssille, ja Johku tarttui tilaisuuteen.

- Omassa seurassa ei ollut yhtään aktiivista ratamestaria, joten pesti lankesi minulle. Alkuaikoina tein Lohjan kisojen radat Teppo Hakalan kanssa. Kun sain paperit, tehtävä siirtyi minulle. Sen jälkeen rakentaminen on työllistänyt kii-

tettävästi. Suomessa on jatkokoulutusta kovin vähän, joten paras oppi tulee lähtemällä Aki Ylänteen apulaiseksi kisoihin. Johku onkin toiminut apulaisratamestarina mm. Finn Derbysissä ja Hamina Bastionissa.

- Kävelen aina GP-radan ja jos mahdollista, kävelen ulkomailla ratoja. Seuraan, miten toiset rakentavat. Kävellessäni mittaan esteitten välit. Tarkkailen, miten hevoset toimivat niillä. Tärkeitä ovat tiet esteeltä toiselle, ja esteiden optiikka.

Jos ratamestari epäonnistuu tehtävässään, palaute ratsastajilta tulee heti.

- Ja kova! Onnistumisista sitä saa harvoin, nauraa Johku.

- Etukäteen palautteen saa Akilta, koska kansallisten radat on hyväksyttävä hänellä. Alussa tukena on valvoja. Olisi kyllä hienoa, jos valvoja voisi olla joskus mukana silloin, kun yrittää korottaa papereitaan, ja menee rakentamaan isoihin kisoihin.

Luovuutta ja improvisointia

Ennen kuin ratamestari pääsee radalle mittailemaan valmiitten esteitten korkeutta on tapahtunut paljon. Suunnitteluvaiheessa vaaditaan kokonaisuusien hahmottamiskykyä. On myös osattava visualisoida, miltä paperille tehty suunnitelma näyttää luonnossa.

- Kun menet ensi kertaa uuteen paikkaan, saatat saada esteluettelon, mutta usein järjestäjät vain ilmoittavat kentän mitat, kuinka monta estettä teet ja that's it. Siksi ratamestarilta vaaditaan paljon improvisointikykyä ja luovuutta sekä hetken tajua. Erilaiset pohjat vievät eri tavalla eteenpäin, mikä taas vaikuttaa väleihin.

Johku alleviivaa, että ratojen on palveltava kehittymistä. Siksi hän pyrkii rakentamaan varsinkin nuorille hevosille sujuvaa, rytmikästä ratsastusta mahdollistavia ratoja.

- On tärkeää seurata lajia, olla ajan hermolla. Kun aloitin, viisi laukka-askelta oli 21 m., mutta hevosten laatu on noussut ja laukka pidenty-nyt niin, että viisi laukkaa on jopa 22,5 metriä.

Kenen homma?

Ratsastuskoulutaustalla ei kansalliseksi ratamestariksi pääse, koska koulujen hevosilla tus-

Minulle ei ole koskaan ollut tärkeätä kilpailla kilpailemisen ja voittamisen vuoksi, sanoo Johanna Mikkola. Hän iloitsee saadessaan tehdä nuorten hevosten kanssa töitä ja nähdessään niiden kehittyvän.

kin saa kisata kurssille hyväksymiseen vaadittavalla kansallisella 120-tasolla. Sen sijaan seuraaja aluekilpailuratoja suunnittelevalle ja kansallisissa apulaisratamestarina toimivaksi alueratamestariksi voi kyllä kouluttautua.

- Tässä hommassa on jaksettava tehdä töitä, Johku ilmoittaa.

- Tehtävästä kiinnostunut voi päästä alkuun olemalla se aktiivinen ratahenkilö, joka vähitellen yrittää ottaa vastuuta radan tekemisestä ja toteuttamisesta. Mitä vanhempi ratsastuksellinen pohja on, sitä parempi.

Miten seuroissa onnistuttaisiin seulomaan ratamestarikyvyt?

- Laitan aika usein oppilaille esteitä, ja jokainen keksii itse oman radan. Jotkut löytävät heti luontevat tiet, vinkkaa Johku sopivan harjoituksen. ♦

Kirpputori tallin nurkalla

Loviisalaisella Esman ratsastuskoululla elettiin varsinaisia onnenpäiviä, kun Esma pisti pystyyn ratsastusvarusteiden kirpputorin puolisonsa Johanin kotitilan Hagalundin salissa.

Joka nurkka notkui tavaraa. Pöydällä oli hyvässä ojenuksessa nivel-, kolmipala- ja kankikuolaimia sekä parit ajokuolaimet. Senkin päältä löytyi turvakypärää, lattialta nahkasaappaita ja kenkiä. Sohvalla kallisteli korkea pino satulahuopia ja loimia. Se joka jaksoi penkoa laatikoita sai viitseliäisyytensä palaksi suoja, pinteileitä ynnä muuta kovin kohuulliseen hintaan.

Vaatepuilla riippui ratsastustakkia ja lämmintä työvaatetta, talviratsastusvaatteita ja turvaliivejä. Lisäksi myynnissä oli suitsia, riimuja, ohjia, apuohjia, ratsastushousuja, raippoja...

Ja talo tarjosi kaikille kävijöille pullakahvit, joten nekin, jotka eivät ostaneet mitään, viihtyivät rupattelemassa muiden seurassa.

Esma oli jakanut asiakkaat useammalle päivälle. Ensimmäiseksi – tietysti! - päästettiin oman ratsastuskoulun oppilaita apajille. Sitten oli tallin yksityishevosten omistajien ja ulkopuolisten vuoro.

Hamstaruksella menestykseen

Kirpputorivarusteilla oli monta tarinaa. Yksi toi myyntiin virheostoksensa, väärän kokoiseksi osoittautunutta täysin käyttämätöntä tavaraa, josta piti päästä eroon. Toinen halusi myydä kuluneita mutta vielä käyttökelpoisia varusteita, ja ponituntilainen toi mukanaan ratsastushousut, joihin oli venähäntyn liian pitkäksi. Suurin osa tuotteista oli saatu myyntitoimeksiantona ajovaljaita myöten.

Kunnianhimoisesti järjestetyn laatukirppiksen tunnuksiin kuuluu, että myytävää on paljon, joten tavaroiden kerääminen kannattaa aloittaa ajoissa.

Sana vain kiertämään koulun oppilaiden ja seuran jäsenten keskuuteen, niin yllättävän moni voi innostua penkomaan varastojaan! Jos paikallisen hevostarvelikkeen pitäjä innostuu tuomaan esim. joitakin alennustuotteita tai jäännösvaraston rippeitä paikalle, se on todellinen onnenpotku. Runsas myyntipöytä houkuttelee varmemmin asiakkaita.

Eduksi on, jos tavarat voi tuoda etukäteen valmiiksi lajiteltuina sovittuun paikkaan. Pöydät kannattaa järjestää huolellisesti esim. niin, että yhdellä on huopia ja toisella hoitotarvik-

Christina Malmberg tutki juhla-valjaita, vaikei aikonutkaan ostaa niitä. - Täällä voi tavata ihmisiä ja jutella, hauska tilaisuus, hän iloitsi.

Myytävät tavarat kannattaa hinnoitella etukäteen. Hyvin järjestetyt myyntipöydät houkuttelevat ostamaan.

Tavaroiden pitää olla puhtaita ja eheitä tai korjattuja, jotta ne kävisivät kaupaksi. Susanna Holopainen ja Annemi Genez harkitsevat loimen ostoa.

Kristiina Luukkonen tuli tekemään löytöjä. Oma hevonen sai kirppikseltä suitset, kuolaimet ja muita varusteita.

keita. Sekasotku ei houkuttele ostamaan. Riittävän tilava paikka, jossa saa rauhassa sovittaa vaatteita, pitää myös järjestää.

Hinnoilla iloa

Esma oli hinnoitellut tuotteet valmiiksi. Hän oli myös merkinnyt sekä niihin että myyntiluettoon tunnusnumeron, joten kirjanpito kävi sujuvasti.

Hinnoittelussa täytyy käyttää asiantunteumuksen lisäksi maalaisjärkeä. Kukaan ei tule kirpputorille maksamaan täyttä hintaa tai edes

sellaista, mikä vastaisi tavarankäypää arvoa. Jokainen tulee tekemään löytöjä – ja ilahtumaan niistä.

Idea onkin kierrätyksessä, siinä, että käyttämättöminä lojuvat varusteet ja ostaja, jolle ne tulevat tarpeeseen, löytävät toisensa.

Myyjän kannattaa pestä, puhdistaa ja mielellään korjata ne tavarat, jotka tuo myytäväksi, sillä kilpailu on ankaraa. Ostajat ovat tarkkoja ja laatutietoisia.

Kirpputorilla maksetaan käteisellä ja tingitäänkin ahkerasti. Rahakirstun vartijan täytyy varautua käsikassalla ja vaihtorahoilla. ♦

Tunnilla tapahtuu – Kun kypärä ja liivi pelastivat

Se oli aivan tavallinen estetunti. Mukana oli kolme ratsukkoa, jotka hyppäsivät ammattitaitoisessa ohjauksessa tasoonsa nähden helppoa tehtävää. Yksi oli ylittämässä matalaa linjaa, kaksi muuta odotti vuoroaan.

Hevonen laskeutui hypystä, ratsastaja oli hyvin mukana, molemmat tasapainossa, ja hevonen syöksyi maahan, ratsastaja putosi sen vasemmalle kyljelle, hevonen kierähti ympäri.

Jokainen läsnäolijoista toimi heti kuten pitääkin. Yksi otti hevosen ja tarkisti sen kunnan. Toinen polvistui ratsastajan vierelle, kysyi mihin koskee, neuvoi olemaan liikkumatta ja pysyi kolmatta tuomaan loimen huovaksi. Sitten hän soitti hätänumeroon.

Kun ambulanssit saapuivat paikalle ja ratsastajaa ryhdyttiin siirtämään, hänen läheisilleen oli jo ilmoitettu ja sovittu, kuka seuraa mukana

keskussairaalan ensiapupoliklinikalle.

Muut oppilaat jatkoivat tuntia, vaikka jokaisen mieltä painoikin huoli toverin voinnista.

Kun ratsastuksenopettaja tarkisti myöhemmin ratsastajan varusteet, hän huomasi kypärän menneen niin pahasti rikki, että se ritis. Edellispäivänä kaupasta ostettu martingal oli katkennut.

Sairaalassa lääkäri tutki myös ratsastajan palaturvaliivin. Neljä palasta oli siirtynyt pois paikoiltaan. Lääkärin mukaan liivi oli pelastanut ratsastajan hengen. Ilman sitä yksi niskanikama olisi todennäköisesti katkennut.

Ratsastaja pääsi sairaalasta seuraavana aamuna perusteellisten tietokonekuvausten, tutkimusten ja tarkkailun jälkeen. Hän oli täysin kunnossa lukuun ottamatta jäsenten jäykkyyttä, ja nousi ratsaille neljän päivän kuluttua. ♦

Tällä kypärällä ei enää koskaan ratsasteta, vaikka se näyttääkin päällisin puolin ehjältä. Turvavarusteet on tarkastettava jokaisen putoamisen jälkeen huolellisesti. Koska varusteiden täytyy olla sopivan kokoisia ja turvaluokitusten riittävät, jotta ne todella palvelisivat tarkoitustaan, niitä hankittaessa kannattaa kääntyä hevostarvikeliikkeen ammattitaitoisen myyjän puoleen.

HEVOSENJÄRKEÄ

Varsan lumo

Kesänaapurit ovat ahkerasti ottaneet koirapoikia mukaan kävelyilleen ja ajattelin siitä kiitokseksi tarjota heille kokemuksen. Mummi ja 10-vuotias pojantytär lähtivät kuivaa leipää tulla isänsä katsomaan elämänsä ensimmäistä varsaa. Ravurinalku oli neljäviikkoinen kaunistatseinen ja ihmisrakas pikkuhevonen. Äititamma

hyvin tottunut vierailijoihin ja isosisko entisenä poliisi- ja terapiahevosena vielä enemmän ihmisystävä. Vain tuhti ruuna oli vähän pidättyväinen ja jäi seisomaan turvamiehen vakavin ilmein pikkuperheen taakse.

Ihanaa, huokaa kymmenvuotias ja hengittää syvään varsan tuoksua, silittää ja hurmioituu. Tasainen tyttö, ei hihku riemuaan vaan todella pysähtyy rauhassa kokemaan tätä ensimmäistä kohtaamista hevoslapsen kanssa. Että se on niin kaunis ja niin sillä on yhtä pitkät jalat kuin äidillä. Voiko tämä olla tottakaan, varsa nuuhkii tytön tukkaa ja tyttö rahnuttelee kaulaa ja silittelee poskea.

Miten kummassa en itse muista ensimmäistä kohtaamaani varsaa. Tosi kauanhan siitä on, mutta toisaalta kylällä hevosia oli paljon, mutta varsoja harvoin. Ne lähtivät keväisiin toukotoihin äitinsä vierellä, jos olivat varhain syntyneet. Mutta varsinkin heinätoissa ne tulivat tutuksi, kun äititamma teki niittokoneen tai haravan tai rattaiden edessä omaa työtään. Varsa kiirehti imemään kun äiti pysähtyi ja sitä sai aina ihailla kuinka se osasi kiemurrella maitokauppaan, vaikka oli valjaat ja aisat ja muut ihmisten viritykset tiellä. Sitten varsa oikaisi karheeseen tai saran päähän lepäämään ja nukkumaan, nosti joskus kaulan kuin lintu pesästänsä ja katseli unisilla silmillä missä äiti ahkeroi. Oli ihan tavallista, että isä meni nukkuvan varsan luokse ja kopisteli sen kaviota vaikka vaan heinäseipään välipinnalla. Se oli tulevaisuuden kannalta tärkeää, kengitysalku siinä opeteltiin.

Tämä ravuritoivo, jonka luokse heinäkuun alussa kiirehdimme, ei ollut vielä nimeään saanut, Ihahaa oli käyttönimenä vielä silloin. Stora Lasse oli lähetty ehdolle oikeaksi nimeksi. Ruotsalaisen isän nimi on Lass Zefyr, mutta Lasse Liten ei sovi, sillä poika on miehen alku jo nyt. Ihmisrakas se on, reipas ja tyyne. On luonnostaan oppinut laumakäytöstä tässä porukassa ja pääsee toisten poikien kanssa pihattoon kun vieroitus koittaa.

Ikävä tulee, mutta myytävä se on, sanoo kasvattaja ja saa kaikkien sympatiat. Perheellä on jo pikkupojan kilpaileva isovelvi eikä kaikkia varsoja voi pitää ominaan.

Onnekseni olen itsekin kerran ja toisenkin langennut varsan lumoon. Mistä oli vuotias, kun tapasin sen ja sitä kauppaan en ole koskaan katunut. Varsa on syntynyt tälle ensimmäiselle kaksille, toiselle niistä kaksille ja vielä toiselle niistä yksille. Mitään omista en ole voinut myydä, viimeisin oli toisen oma ja tamma vatsassa.

Pidän jokaisen varsan syntymää yhtenä hienoimmista hevoskokemuksistani. Kaikki synnytykset olen saanut seurata ja kuvata, olen nukkunut tallissa parikin viikkoa ja saanut valvomisten jälkeen suuren lahjan. Tamma on luotanut ihmiseensä ja antanut olla mukana alusta loppuun.

On upeata olla se ensimmäinen elävä olento, jonka varsa näkee kun kalvot vetää otsalta pois ja satumaiset tähdet syttyvät varsan silmiin. Me tunnemme toisemme heti, äiti jo hörisee tervehdyksensä ja sitten tapahtuu äidin ja lapsen sitoutuminen toisiinsa. Ihan siinä silmiäni alla ilman mitään allekirjoituksia, yhdestä tulee kaksi, joka on yksikkö. Tammajavarsa pitäisi kirjoittaa yhteen.

Ymmärrän luopumisen vaikeuden ja samalla viimeistään nyt tajuan, miksi en olisi koskaan voinut myydä yhtään varsaa. Niissä on taikaa ja lumoa, kun niitä silmiin katsoo heti kun ne ilmestyvät maailmaan.

Tiukalle on ottanut koiranpentujenkin lähtö, vaikkei niitä ole 18 vuoden aikana ollut kuin 18 ja kotiin on jäänyt jokaisesta pentueesta yksi. Ja pysyviä tuttuja on tullut kaikista perheistä, johon umanoma jöötti on pentuna muuttanut.

Eräät koiraystävät koettavat houkutella kumminkin vielä hevosella. Heillä on Norjassa pienet tukevat hepat, miniature francais. Hyvä että ovat noin pitkällä, itsepuolustusyistä en mene katsomaan.

Mieluummin morjenstelen Stora Lassea ja siedätän itseni muistelemalla omia entisiä.

uma.aaltonen@elisanet.fi